

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
23.12.2013
RT I, 13.12.2013, 5

Välja kuulutanud
Vabariigi President
03.12.2013 otsus nr 334

Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 21.11.2013

§ 1. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 58 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) süüteo toimepanemine isiku suhtes, kes on süüdlasest teenistuslikus või majanduslikus sõltuvuses, samuti süüdlase pereliikme, temaga koos elava isiku või süüdlasest muul viisil perekondlikus sõltuvuses oleva isiku suhtes;”;

2)paragrahvi 58 täiendatakse punktiga 12 järgmises sõnastuses:

„12) süüteo toimepanemine alaealise suhtes mõjuvõimu või usaldust kuritarvitades.”;

3)paragrahvi 133 lõiget 2 täiendatakse punktiga 10 järgmises sõnastuses:

„10) see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas paragrahvis või §-s 133¹, 133², 133³ või 175 sätestatud kuriteo, –”;

4)paragrahvi 141 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 141. Vägistamine

(1) Inimese tahte vastaselt temaga suguühtesse astumise või muu sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest vägivaldiga või ära kasutades tema seisundit, milles ta ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimunust aru saama, – karistatakse ühe- kuni viieaastase vangistusega.”;

5)paragrahvi 141 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

6)paragrahv 142 tunnistatakse kehtetuks;

7)paragrahv 143 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 143. Suguühtele või muule sugulise iseloomuga teole sundimine

(1) Inimese tahte vastaselt temaga suguühtesse astumise või muu sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest, ära kasutades kannatanu sõltuvust süüdlasest, kui puudub käesoleva seadustiku §-s 141 sätestatud vägivald või seisund, milles inimene ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimunust aru saama, – karistatakse kuni kolmeaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas jaos sätestatud kuriteo, – karistatakse kuni viieaastase vangistusega.

(3) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

8)paragrahv 143¹tunnistatakse kehtetuks;

9)seadustikku täiendatakse §-ga 143²järgmises sõnastuses:

„§ 143². Suguühe või muu sugulise iseloomuga tegu mõjuvõimu kasutades

(1) Täisealise isiku poolt noorema kui kaheksateistaastase isikuga suguühtesse astumise või muu sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest, ära kasutades kannatanu sõltuvust süüdlasest või kuritarvitades saavutatud mõjuvõimu või usaldust, kui puudub käesoleva seadustiku §-s 141 sätestatud vägivald või seisund, milles inimene ei olnud võimeline vastupanu osutama või toimunust aru saama, – karistatakse kahe- kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas jaos sätestatud kuriteo, – karistatakse kolme- kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(3) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

10)paragrahv 144 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 144. Suguühe järeltulijaga

(1) Vanema, vanema õigustega isiku või vanavanema poolt lapse või lapselapsega suguühtesse astumise või muu sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest – karistatakse kahe- kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas jaos sätestatud kuriteo, – karistatakse kolme- kuni kaheksa-aastase vangistusega.”;

11)paragrahv 145 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 145. Suguühe või muu sugulise iseloomuga tegu lapsealisega

(1) Täisealise isiku poolt noorema kui neljateistaastase isikuga suguühtesse astumise või muu sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest – karistatakse kuni viieaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas jaos sätestatud kuriteo, – karistatakse kahe- kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(3) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

12)seadustikku täiendatakse §-ga 145¹järgmises sõnastuses:

„§ 145¹. Alaealiselt seksi ostmine

(1) Alla kaheksateistaastase isikuga rahalise tasu või mis tahes muu hüve eest suguühtesse astumise või muu sugulise iseloomuga teo toimepanemise eest – karistatakse kuni kolmeaastase vangistusega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teo eest, kui see on toime pandud noorema kui neljateistaastase isiku suhtes, – karistatakse kuni viieaastase vangistusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas jaos sätestatud kuriteo, – karistatakse kahe- kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

13)paragrahv 146 tunnistatakse kehtetuks;

14)paragrahv 175 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 175. Inimkaubandus alaealise ärakasutamise eesmärgil

(1) Noorema kui kaheksateistaastase isiku mõjutamise eest, et ta alustaks või jätkaks kuriteo toimepanemist, kerjamist, prostitutsiooniga tegelemist või tavapäratutel tingimustel töötamist või astuks modelli või näitlejana üles pornograafilises või erootilises etteastes või teoses, kui puudub käesoleva seadustiku §-s 133 sätestatud süüteoüksuses, samuti noorema kui kaheksateistaastase isiku käesolevas paragrahvis nimetatud tegevusele muul viisil kaasaaitamise eest – karistatakse kahe- kuni kümneaastase vangistusega.

(1¹) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas paragrahvis või §-s 133–133³, 175¹ või 178–179 sätestatud kuriteo, – karistatakse kolme- kuni kümneaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.

(3) Kohus kohaldab käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.”;

15)seadustikku täiendatakse §-ga 175¹ järgmises sõnastuses:

„§ 175¹. Lapspornole juurdepääsu taotlemine ja selle jälgimine

(1) Lapspornole teadvalt juurdepääsu taotlemise eest või noorema kui kaheksateistaastase isiku osalusel toimuva pornograafilise etteaste teadliku jälgimise või noorema kui neljateistaastase isiku osalusel toimuva pornograafilise või erootilise etteaste teadliku jälgimise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas paragrahvis või §-s 175 või 178–179 sätestatud kuriteo, – karistatakse kuni kaheaastase vangistusega.

(3) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

16)paragrahv 178 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 178. Lapsporno valmistamine ja selle võimaldamine

(1) Nooremalt kui kaheksateistaastast isikut pornograafilises või nooremalt kui neljateistaastast isikut pornograafilises või erootilises situatsioonis kujutava pildi, kirjutise või muu teose või selle reproduktsiooni valmistamise, omandamise või hoidmise, teisele isikule üleandmise, näitamise või muul viisil kättesaadavaks tegemise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(1¹) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas paragrahvis või §-s 175, 175¹, 178¹ või 179 sätestatud kuriteo, – karistatakse ühe- kuni kolmeaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

17)paragrahvi 178¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Nooremale kui kaheksateistaastasele isikule, kes ei olnud võimeline toimunust aru saama, või nooremale kui neljateistaastasele isikule kohtumissetepaneku tegemise või temaga kohtumiskokkuleppe sõlmimise eest ning kohtumist ettevalmistava teo tegemise eest, kui kohtumise eesmärk on panna nimetatud isiku suhtes toime käesoleva seadustiku §-s 133, 133¹, 141–145¹, 175, 175¹, 178 või 179 sätestatud seksuaalse iseloomuga süütegu, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.”;

18)paragrahvi 178¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas paragrahvis või §-s 175, 175¹, 178 või 179 sätestatud kuriteo, –

karistatakse ühe- kuni kolmeaastase vangistusega.”;

19)paragrahvi 179 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Nooremale kui neljateistaastasele isikule pornograafilise teose või selle reproduktsiooni üleandmise, näitamise või muul viisil teadvalt kättesaadavaks tegemise või sellisele isikule seksuaalse kuritarvitamise näitamise või sellise isiku nähes suguuhtesse astumise või muul viisil teadvalt tema seksuaalse ahvatlemise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.”;

20)paragrahvi 179 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sama teo eest, kui see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud käesolevas paragrahvis või §-s 175, 175¹, 178 või 178¹ sätestatud kuriteo, – karistatakse ühe- kuni kolmeaastase vangistusega.”;

21)paragrahvi 179¹ pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 179¹. Lastega töötamise ebaseaduslik võimaldamine

(1) Isiku lapsega töötava isikuna tööle või teenistusse võtmise või tal muul viisil lastega tegutsemise võimaldamise eest, kui isikul on seadusega keelatud lastega töötamine, samuti õigustatud isiku poolt lastega töötamiseks tegevusloa andmise eest, kui see on seadusega keelatud, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.”;

22)seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse sõnadega „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (ELT L 335, 17.12.2011, lk 1–14), parandus (ELT L 18, 21.01.2012, lk 7)”.

§ 2. Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse muutmine

Eesti Vabariigi lastekaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahv 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 2. Lapse vanus

(1) Käesolev seadus peab lapseks kuni 18-aastasi inimesi.

(2) Kui isiku vanus ei ole teada ja on põhjust arvata, et isik on alla 18-aastane, käsitatakse isikut alaealisena, kuni ei ole tõestatud vastupidist.”;

2)seadust täiendatakse §-ga 51¹ järgmises sõnastuses:

„§ 51¹. Lastega töötamise piirang

(1) Lastega töötava isikuna, sealhulgas lastekaitsetöötajana, ei tohi tegutseda isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-s 133–133³, 141–145¹, 175, 175¹ või 178–179 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

(2) Lastega töötav isik on töös või kutsetegevuses lapsega vahetult kokku puutuv isik, samuti vabatahtlikus tegevuses, asendusteenistuses teenimisel, tööturuteenuste osutamisel või praktikandina lapsega vahetult kokku puutuv isik.

(3) Kui lastega töötamiseks käesoleva paragrahvi lõike 2 tähenduses on vajalik tegevusloa, on tegevusloa andmiseks õigustatud isik kohustatud jälgima käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud piirangust kinnipidamist.”;

3)seadust täiendatakse normitehnilise märkusega järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (ELT L 335, 17.12.2011, lk 1–14), parandus (ELT L 18, 21.01.2012, lk 7)”.

§ 3. Erakooliseaduse muutmine

Erakooliseaduse § 19 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Huvikooli seaduse muutmine

Huvikooli seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1)paragrahvi 14 lõiked 5 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;
- 2)paragrahvi 18 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks.

§ 5. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduse § 20 lõike 1 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) Eesti Vabariigi lastekaitseaduse tähenduses lastega töötava isiku võtmisel alaealistega seotud tööle, teenistusse, asendusteenistusse, vabatahtlikku tegevusse, osutama tööturuteenuseid või praktikale või lastega töötamiseks tegevusloa andmisel seadusega sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks;”.

§ 6. Koolieelse lasteasutuse seaduse muutmine

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 20 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks.

§ 7. Kutseõppeasutuse seaduse muutmine

Kutseõppeasutuse seaduse § 38 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks.

§ 8. Noorsootöö seaduse muutmine

Noorsootöö seaduse § 5 tunnistatakse kehtetuks.

§ 9. Ohvriabi seaduse muutmine

Ohvriabi seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1)paragrahvi 3 lõige 1²muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1²) Käesoleva seaduse tähenduses on seksuaalselt väärkoheldud alaealine alla 18-aastane isik, kelle suhtes toimepandud kuriteo kohta on alustatud kriminaalmenetlus karistusseadustiku §-s 141–145¹, 175¹või 178–179 sätestatud kuriteo tunnustel.”;

- 2)paragrahvi 3 lõige 2²muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2²) Inimkaubanduse ohvrile ja seksuaalselt väärkoheldud alaealisele ettenähtud teenuseid on õigus saada isikul, kelle kohta on:

- 1) Sotsiaalkindlustusametil tekkinud kahtlus, et selle isiku suhtes on toime pandud karistusseadustiku §-s 133–133³, 138–140 või 175 sätestatud kuritegu, ja Sotsiaalkindlustusamet on esitanud uurimisasutusele või prokuratuurile kuriteoteate kriminaalmenetluse alustamise otsustamiseks;
- 2) Sotsiaalkindlustusametil tekkinud kahtlus, et selle alaealise isiku suhtes on toime pandud karistusseadustiku §-s 141–145¹, 175¹või 178–179 sätestatud kuritegu, ja Sotsiaalkindlustusamet on esitanud uurimisasutusele või prokuratuurile kuriteoteate kriminaalmenetluse alustamise otsustamiseks;
- 3) isik ise või mõni muu isik esitanud uurimisasutusele või prokuratuurile kuriteoteate, mille sisu on käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud paragrahvides sätestatud kuritegu, ning Politsei- ja Piirivalveamet on tema kohta esitanud Sotsiaalkindlustusametile vastavasisulise teate.”.

§ 10. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmine

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks.

§ 11. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

Sotsiaalhoolekande seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1)paragrahv 10¹tunnistatakse kehtetuks;
- 2)paragrahvi 12⁷lõige 4¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4¹) Lapsehoiuteenust ei tohi osutada lapsehoidja eluruumis, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-s 133–133³, 141–145¹, 175, 175¹ või 178–179 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.”;

3)paragrahvi 15¹⁰lõige 8¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8¹) Asenduskoduteenust ei tohi osutada perevanema eluruumis, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-s 133–133³, 141–145¹, 175, 175¹ või 178–179 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.”;

4)paragrahvi 21³lõike 2 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Käesoleva seaduse § 21¹lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teenuse puhul Eesti Vabariigi lastekaitseaduse §-s 51¹sätestatud nõude täitmist.”.

Ene Ergma
Riigikogu esimees